

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของการวิจัย

ตามที่องค์การสหประชาชาติ ได้ให้นิยามว่า ประเทศใดมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป ในสัดส่วนเกินร้อยละ 10 หรือมีประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไปเกินร้อยละ 7 ของประชากรทั้งประเทศ ถือว่าประเทศนั้นได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ หรือ aging society และจะเป็นสังคมผู้สูงอายุ โดยสมบูรณ์ เมื่อสัดส่วนประชากรที่มีอายุ 60 ปีเพิ่มเป็นร้อยละ 20 และอายุ 65 ปีขึ้นไปเพิ่มเป็น ร้อยละ 10 (กรมพัฒนาสังคม กลุ่มงานคณะกรรมการพัฒนาสังคมและกิจการเด็กฯ วุฒิสภา, 2556) ทั้งนี้ประเทศไทยกำลังจะก้าวเข้าสู่การเป็นหนึ่งในสมาชิกของประชาคมอาเซียน (ASEAN) อย่างเป็นทางการภายใน พ.ศ. 2558 โดยประชาคมอาเซียนจะเป็นองค์กรที่มีเพียงหนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งอัตลักษณ์ หนึ่งประชาคม (one vision, one identity and one community) ซึ่งมีสามเสาหลักด้วยกันคือ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community-AEC) ประชาคมการเมือง และความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Security Community-ASC) และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community-ASCC) (จุไรรัตน์ แสงบุญนำ, 2556) และพบว่า สถานการณ์ผู้สูงอายุในประเทศอาเซียนเมื่อการประชุมระดับรัฐมนตรีอาเซียน ด้านสวัสดิการสังคมและการพัฒนา ครั้งที่ 7 ในเดือนพฤศจิกายน 2553 พบว่า ประเทศสมาชิกอาเซียนที่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแล้ว ได้แก่ สิงคโปร์ ไทย พม่า ในหลายประเทศมีลักษณะสถาบันครอบครัวที่เป็นครอบครัวขยาย และสมาชิกครอบครัวมีหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุ แต่ในขณะเดียวกันมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาขาดผู้ดูแลผู้สูงอายุและมีความเป็นอยู่อย่างไม่ถูกสุขลักษณะ จึงมีแผนพัฒนาและดูแลสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุเป็นการเฉพาะและให้ครอบครัวและชุมชนมีบทบาทสำคัญที่จะต้องทำหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุเป็นลำดับแรก โดยมีภาครัฐทำหน้าที่เป็นหน่วยสนับสนุนและจัดสวัสดิการพื้นฐานให้กับผู้สูงอายุ นอกจากนั้น ที่ประชุมร่วมกันพิจารณาวางแผนความร่วมมืออาเซียนยุทธศาสตร์ 5 ปี ด้านสวัสดิการสังคมและการพัฒนา เพื่อการพัฒนาสวัสดิการสังคมสำหรับเด็ก ครอบครัว ผู้สูงอายุ และผู้พิการ โดยเห็นชอบและลงนามร่วมกันในปฏิญญารัฐในคารุชาลามว่าด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัวด้านการดูแลผู้สูงอายุ เพื่อสร้างเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการให้การดูแล

สนับสนุนและส่งเสริมคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของผู้สูงอายุรวมทั้งสนับสนุนบทบาทครอบครัวในการดูแลผู้สูงอายุ (สำนักงานส่งเสริมและพิทักษ์เยาวชน, 2555)

จากการศึกษาผลกระทบต่อการคุ้มครองผู้สูงอายุและผู้พิการในปัจจุบัน (Ed. Mukul Asher, Sothea Oum and Triska Pamlia, 2010) พบว่า การคุ้มครองทางสังคม-สถานการณ์สภาพการณ์ในปัจจุบัน และความท้าทาย โดยภาพรวมของระบบประกันสังคมใน 13 ประเทศของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ ญีปุ่น เกาหลี สิงคโปร์ สาธารณรัฐประชาชนจีน อินเดีย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ ไทย เวียดนาม บรูไน ลาว และกัมพูชา ตลอดจนศึกษาระบบการให้อำนาจและการให้ความช่วยเหลือทางสังคมของประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยการศึกษาครั้งนี้ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้มทางด้านประชากรศาสตร์และตลาดแรงงานของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งนี้แนวโน้มของประชากรในวัยผู้สูงอายุมีอัตราที่เพิ่มขึ้นในประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งประเทศในภูมิภาคนี้จำเป็นต้องจัดการทรัพยากรสำหรับประชากรดังกล่าว ขณะเดียวกันขอบข่ายของการให้ความคุ้มครองในด้านสวัสดิการสังคม ในประเด็นของการให้บำนาญมีแนวโน้มต่ำในประเทศแถบภูมิภาคเอเชีย ผลการศึกษาระบุว่า ในเอเชียจะมีประชากรที่เกิดใหม่ไม่น้อยกว่า 3 ใน 5 ของประชากรในโลกทั้งหมด ในช่วงระหว่างปี ค.ศ. 2010-2050 โดยประชากรที่เป็นคนรุ่นใหม่จะถูกจ้างให้ทำงานที่ถาวรในอัตราส่วนที่ต่ำ ซึ่งหมายถึงสัดส่วนของการได้รับความคุ้มครองทางสังคมก็จะลดลง ดังนั้น ผู้วิจัยได้เสนอแนะเชิงนโยบายที่จะเป็นแนวทางกำหนดหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำหรับการจัดรูปแบบการให้ความคุ้มครองทางสังคมแก่ประชากรในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในการที่จะสร้างความเข้มแข็งของระบบการให้ความคุ้มครองทางสังคม

สำหรับประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 (มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปร้อยละ 10.5) ซึ่ง “ผู้สูงอายุ” คือ บุคคลที่ทรงคุณค่ายิ่งในสังคมไทย ดังนั้น คณะกรรมการพัฒนาสังคมและกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส วุฒิสภาจึงได้เตรียมความพร้อมของกลุ่มผู้สูงอายุซึ่งเป็นประชากรกลุ่มใหญ่ เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ทั้งนี้จังหวัดเชียงใหม่ก็ได้มีการกำหนดให้กลุ่มผู้สูงอายุมีความเข้าใจและมีส่วนร่วมกับสังคมประเทศ เพื่อก้าวไปพร้อมกับประเทศไทย เข้าสู่ประชาคมอาเซียนเป็นกลุ่มแรก โดยกำหนดให้ “วันผู้สูงอายุแห่งชาติ” เป็นวันเริ่มต้น มีการจัดโครงการสืบสานประเพณีไทยล้านนา และจัดการสัมมนา “ผู้สูงอายุร่วมสร้างคุณค่าวัฒนธรรมไทยสู่ประชาคมอาเซียน” เพื่อกระตุ้นเตือนให้สังคมตระหนักในคุณค่าความสำคัญของผู้สูงอายุ และการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุและสังคมภูมิปัญญา เพื่อธำรงไว้ซึ่งประเพณีไทยด้วยการแสดงมรดกจิตต่อผู้สูงอายุ สร้างความรู้ความเข้าใจกับการเปลี่ยนแปลงของประเทศ และสร้างการมีส่วนร่วม ในการเป็นผู้ถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรม

และภูมิปัญญาสู่เด็กและเยาวชน พร้อมทั้งจะก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงวัยอย่างมีคุณค่าด้วยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และที่สำคัญเหนืออื่นใดผู้สูงอายุเหล่านี้ เห็นถึงคุณค่าของตนเองในการเป็นผู้ถ่ายทอด ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญา ผ่านเด็กและเยาวชน (หนังสือพิมพ์แนวหน้า, 2555) สอดรับกับนโยบายการวิจัยที่ต้องลงสู่ชุมชนท้องถิ่นภายใต้กรอบอาเซียนนั้น ซึ่งจังหวัดเชียงใหม่ได้รับการยอมรับว่าเป็นจังหวัดหนึ่งที่น่าอยู่ที่สุดในประเทศไทย อีกทั้งยังได้รับการโหวตจากนิตยสารการท่องเที่ยวชั้นนำของโลกว่าเป็นเมืองที่น่าอยู่ที่สุดในโลกอันดับต้น ๆ เมืองหนึ่ง (มงคลตันติสุขุมล, 2555) โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่มีวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาในประเด็นดังกล่าวเพราะเป็นสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำ ที่มุ่งปฏิบัติการกิจเพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดความยั่งยืนอย่างแท้จริง ทั้งนี้มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่มีหน่วยงานระดับคณะที่มีความเชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ต่อการพัฒนาชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ข้างต้น โดยคณะครุศาสตร์ต่างมีนักวิชาการและนักวิจัย ภายใต้วิสัยทัศน์ของการวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น (แผนยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2556) ซึ่งทางคณะครุศาสตร์มีวิสัยทัศน์ภายในปี 2555 คณะครุศาสตร์จะเป็นองค์กรผลิตพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณธรรม มีความรู้และทักษะในด้านวิชาการ การวิจัยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยสนองตอบความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ตลอดจนพัฒนาวิชาชีพครูให้มีมาตรฐานสูง รวมถึงพันธกิจของคณะครุศาสตร์จะเป็นแหล่งผลิตและส่งเสริมการศึกษาที่มีมาตรฐาน เป็นศูนย์กลางของการศึกษาค้นคว้าวิจัย เผยแพร่ข้อมูลด้านการศึกษา วัฒนธรรม วิถีชีวิต โดยมุ่งสนองตอบความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งจะสามารถพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ต่อการเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุและผู้พิการในจังหวัดเชียงใหม่ ต่อการปรับตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้เป็นอย่างดี

ด้วยเหตุนี้ในปี พ.ศ. 2558 นักวิจัยภายใต้พันธกิจของคณะครุศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จึงมีความมุ่งมั่นและความพร้อมที่จะจัดทำชุดโครงการวิจัยเรื่อง “แผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ในกรอบประชาคมอาเซียน ภายใต้ความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (Strategic plan to enhance the ability of Chiang Mai communities in ASEAN Community under the academic collaboration with Chiang Mai Rajabhat University: SCAC-CMRU)” ในโครงการที่มีชื่อว่า “แผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถด้านองค์กรผู้สูงอายุและผู้พิการของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน (Strategic plan to enhance the ability of Chiang Mai elderly and disable people community organizations in ASEAN community)” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับองค์กรผู้สูงอายุและผู้พิการของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ร่วมกับการศึกษา

ศักยภาพความเข้มแข็งด้านองค์กรผู้สูงอายุและผู้พิการของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ต่อการแบ่งปัน และการปรับตัว ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน โดยในปี พ.ศ. 2558 ได้มีการศึกษาศักยภาพ ความเข้มแข็งของชุมชนในการแข่งขันด้านองค์กรผู้สูงอายุและผู้พิการของชุมชน ภายใต้ กรอบประชาคมอาเซียน โดยประยุกต์แบบจำลอง Diamond Model ของ Philips Porter ซึ่ง ประกอบไปด้วยเงื่อนไขด้านอุปสรรค ปัจจัยด้านการส่งเสริมและสนับสนุน ปัจจัยด้าน โครงสร้างและคู่แข่ง รวมถึงบทบาทของรัฐบาล และวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และ อุปสรรค และในปี พ.ศ. 2559 ได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รายงานผลการประเมินวิเคราะห์ พร้อมกับต่อยอดโครงการวิจัยไปสู่ปีที่ 3 ในปี พ.ศ. 2560 ในโครงการที่มีชื่อว่า “แผนกลยุทธ์การ เพิ่มขีดความสามารถด้านองค์กรผู้สูงอายุและผู้พิการของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบ ประชาคมอาเซียน ปีที่ 3 (Strategic plan to enhance the ability of Chiang Mai elderly and disable people community organizations in ASEAN community Phase 3)” ซึ่งมีเป้าหมายในการ พัฒนาศักยภาพความเข้มแข็งด้านองค์กรผู้สูงอายุและผู้พิการของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ต่อ การแบ่งปันและการปรับตัว ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน อันจะนำไปสู่การเสนอแนวทาง ในการเพิ่มขีดความสามารถด้านองค์กรผู้สูงอายุและผู้พิการของชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้ กรอบประชาคมอาเซียน ภายใต้ความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อพัฒนาศักยภาพความเข้มแข็งของชุมชนด้านองค์กรผู้สูงอายุและผู้พิการของ ชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ต่อการแบ่งปันและการปรับตัว ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน

1.2.2 เพื่อเสนอแนวทางในการเพิ่มขีดความสามารถด้านองค์กรผู้สูงอายุและผู้พิการ ของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2560 จนถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2560 รวมระยะเวลาการวิจัย 12 เดือน (1 ปี)

1.3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

- 1) ผลการวิเคราะห์ความรู้ ความเข้าใจด้านองค์กรผู้สูงอายุและผู้พิการของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน
- 2) การเตรียมความพร้อมของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน
- 3) แนวทางการพัฒนาศักยภาพความเข้มแข็งด้านองค์กรผู้สูงอายุและผู้พิการของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน

1.3.3 ขอบเขตด้านประชากร

ชุมชนท้องถิ่นทั้งหมด จำนวน 25 อำเภอ (2,064 หมู่บ้าน) ของจังหวัดเชียงใหม่

1.3.4 ขอบเขตด้านพื้นที่

เขตพื้นที่ 25 อำเภอ ของจังหวัดเชียงใหม่

1.4 วิธีดำเนินการวิจัย

โครงการวิจัยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1.4.1 ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง/ผู้เข้าร่วมการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดประชากรของการศึกษาโดยกำหนดชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ทั้งสิ้น 25 อำเภอ รวม 2,064 ชุมชน

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดตัวอย่าง โดยคัดเลือกจากชุมชนที่เข้าร่วมโครงการในปี 2560 โดยวิธีสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (specific random sampling) ได้อำเภอแม่ริม ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยทราย ประกอบด้วย 5 ชุมชน

1.4.2 ข้อมูลและเครื่องมือในการวิจัย

- 1) ข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากการสำรวจ สอบถามและสัมภาษณ์ในพื้นที่ 1 อำเภอ 5 ชุมชน
- 2) ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ เอกสาร งานวิจัย ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของกลุ่มธุรกิจชุมชนท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
- 3) ชนิดเครื่องมือการประเมิน แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบประเมิน ดังนี้
 - 3.1) แบบฟอร์มแสดงความประสงค์เข้าร่วมโครงการ
 - 3.2) แบบฟอร์มเพื่อประเมินคัดกรองผู้เข้าร่วมโครงการ
 - 3.3) แบบสอบถามงานวิจัย (แต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) “การเตรียมความพร้อมด้านองค์กรผู้สูงอายุและผู้พิการของชุมชน เมื่อเปิดประชาคมอาเซียน”

3.4) แบบสอบถามงานวิจัย (แต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) “การเตรียมความพร้อมให้กับชุมชนด้านองค์กรผู้สูงอายุและผู้พิการของชุมชนเมื่อเปิดประชาคมอาเซียน”

3.5) แบบสอบถามงานวิจัย (แต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) “ความช่วยเหลือที่ต้องการและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการเตรียมความพร้อมด้านองค์กรผู้สูงอายุและผู้พิการของชุมชน”

3.6) แบบฟอร์มการจัดทำโครงการเพิ่มขีดความสามารถด้านองค์กรผู้สูงอายุและผู้พิการของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน

1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทราบปัญหาและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นด้านองค์กรผู้สูงอายุและผู้พิการของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน

1.5.2 ทราบศักยภาพความเข้มแข็งด้านองค์กรผู้สูงอายุและผู้พิการของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ต่อการแบ่งปันและการปรับตัว ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน

1.5.3 มีการเสนอแผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถด้านองค์กรผู้สูงอายุและผู้พิการของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน

1.5.4 สามารถจัดการเรียนรู้ในการขยายผลต้นแบบการพัฒนาท้องถิ่นสู่ 7 จังหวัดภาคเหนือตอนบน อันได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดลำพูน จังหวัดลำปาง จังหวัดแพร่ จังหวัดน่าน และ จังหวัดพะเยา

1.5.5 จัดพิมพ์ในวารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ในการเผยแพร่องค์ความรู้ของการวิจัย

1.5.6 จัดสิทธิบัตรสำหรับชุดเครื่องมือ ในการพัฒนาต้นแบบของโครงการวิจัยฯ

1.6 นิยามศัพท์

ประชาคมอาเซียน (ASEAN community) หมายถึง การร่วมกันทางเศรษฐกิจของประเทศในเขตอาเซียน เพื่อผลประโยชน์ในอำนาจการต่อรองทางเศรษฐกิจ การส่งออก และการนำเข้าของสินค้า ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ดำเนินการควบคู่ไปกับ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN political-security community: APSC) และประชาคมสังคม-วัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN socio-cultural community: ASCC) ซึ่งเป็นสามส่วนหลักของประชาคมอาเซียน

การพัฒนา (development) หมายถึง ความเจริญก้าวหน้าโดยทั่ว ๆ ไป เช่น การพัฒนาชุมชน พัฒนาประเทศ คือการทำสิ่งเหล่านั้นให้ดีขึ้น เจริญขึ้นสนองความต้องการของประชาชน

ส่วนใหญ่ให้ได้ดียิ่งขึ้น หรืออาจกล่าวได้ว่า “การพัฒนา” เป็นกระบวนการของการเคลื่อนไหวจากสภาพที่ไม่น่าพอใจไปสู่สภาพที่น่าพอใจ การพัฒนาเป็นกระบวนการที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ไม่หยุดนิ่งการพัฒนามีความสัมพันธ์โดยตรงกับความเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ การพัฒนา หมายถึง กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงที่มีการวางแผนไว้แล้ว คือการทำให้ลักษณะเดิมเปลี่ยนไป โดยมุ่งหมายว่าลักษณะใหม่ที่เข้ามาแทนที่นั้นจะดีกว่าลักษณะเก่า แต่โดยธรรมชาติแล้วการเปลี่ยนแปลงย่อมเกิดปัญหาในตัวเอง เพียงแต่ว่าจะมีปัญหามากหรือปัญหาน้อย

การบริหารจัดการ (administrative management) หมายถึง การกำหนดทิศทางในการใช้ทรัพยากรทั้งหลายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายขององค์กร

ชุมชน (community) หมายถึง บุคคลที่อาศัยอยู่ในบริเวณใดที่หนึ่งที่มีความสัมพันธ์กัน ในฐานะเป็นเครือญาติหรือเพื่อนบ้าน โดยมีการใช้ชีวิตร่วมกันมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ผู้สูงอายุ (elderly) หมายถึง ผู้ที่มีอายุ 60 ปี บริบูรณ์ขึ้นไป

ผู้พิการ (disable people) หมายถึง ผู้สูงอายุที่มีความผิดปกติหรือบกพร่องทางร่างกายทางสติปัญญาหรือจิตใจ มีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใด

แผนชุมชน คือ การวางแผนและกำหนดอนาคตของกิจกรรมการพัฒนาของชุมชนโดยเกิดขึ้นจากคนในชุมชน ที่มีการรวมตัวกันจัดทำแผนขึ้นมาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนหรือท้องถิ่นของตน ให้เป็นไปตามที่ความต้องการและสามารถแก้ไขปัญหาที่ชุมชนเผชิญอยู่ร่วมกัน โดยคนในชุมชนมีส่วนร่วมคิด ร่วมกำหนดแนวทางและทำกิจกรรมการพัฒนาร่วมกัน โดยยึดหลักการพึ่งตนเอง ลดการพึ่งพิงภายนอก ด้วยการคำนึงถึงศักยภาพ ทรัพยากร ภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นเป็นหลัก จึงกล่าวได้ว่า แผนชุมชน เป็นของชุมชน ดำเนินการโดยชุมชนและเพื่อประโยชน์ของชุมชนเอง ซึ่งแตกต่างจากแผนที่ภาครัฐจัดทำขึ้นเพื่อจัดสรรงบประมาณเป็นหลัก

แผนกลยุทธ์ หมายถึง แผนการดำเนินงานที่ได้จากการตัดสินใจวางแผนอย่างมีระบบ มีทิศทางมีกระบวนการทำงานที่ชัดเจน มีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม เพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นและองค์กรสามารถดำรงอยู่ได้ในอนาคต โดยอาศัยการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของทุกฝ่าย